

LEDEREEN
TE GEK!?

P E L C K M A N S

Leese **2013** Jaar

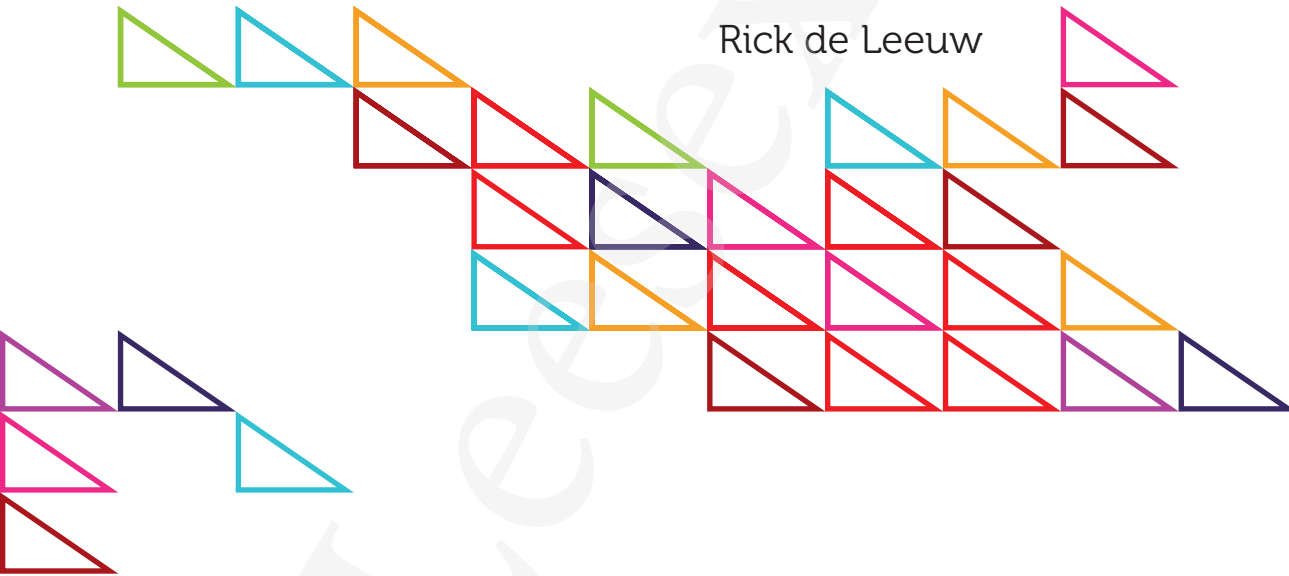

LEDEREEN

TE GEK!?

Interviews & teksten

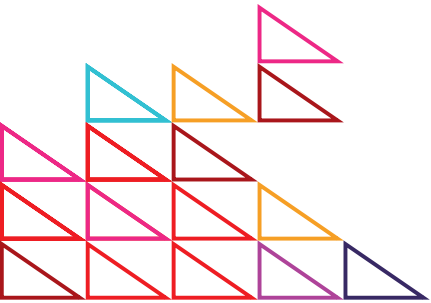
Rick de Leeuw

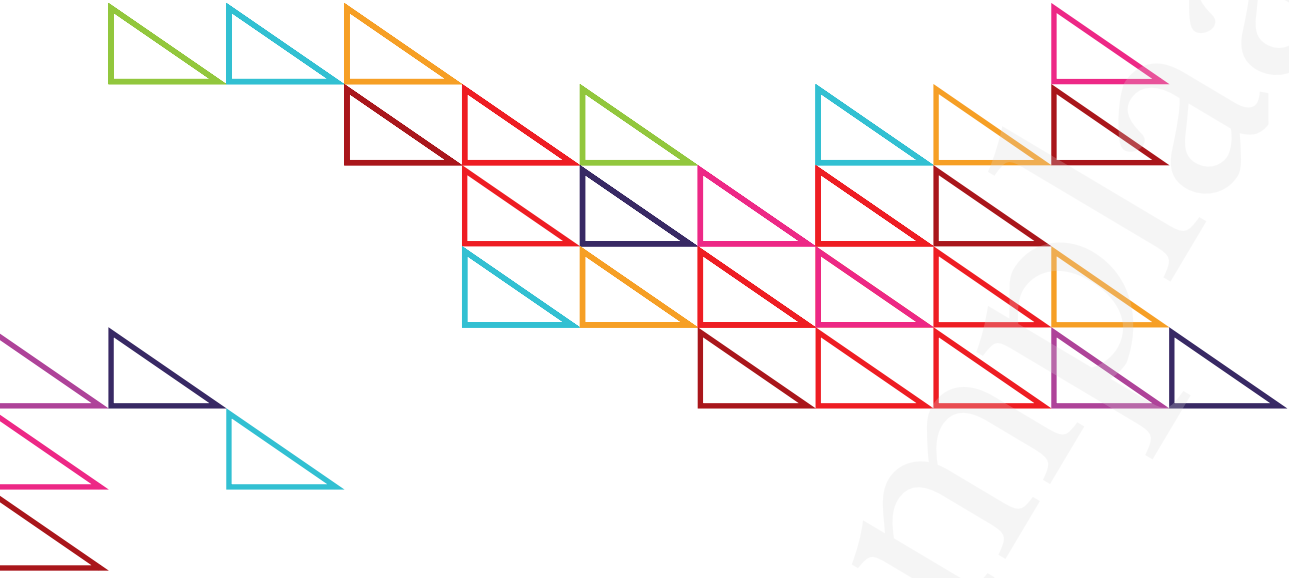

INHOUD

Marc Hellinckx	p. 6
Ontstaan Te Gek!?	p. 17
Start Te Gek!?	p. 19
Dirk De Wachter	p. 21
Projecten & campagnes	p. 30
Guy Swinnen	p. 62
Projecten & campagnes	p. 70
Sanne Putseys	p. 87
Projecten & campagnes	p. 96
Inge Vervotte	p. 108
13 bijlagen <i>De Standaard</i>	p. 117
Maarten Sabbe	p. 120
Muziek	p. 127
Gudrun Callewaert	p. 136
Concerten & voorstellingen	p. 144
Boeken	p. 154
Jong & Te Gek!?	p. 156
Inez Germeys	p. 166
Nawoord door Anneleen Vindevogel	p. 174
Actieplatform	p. 177
Hulplijnen	p. 178
Samenwerking	p. 180
Dank aan	p. 185

MARC HELLINCKX 6

Leesexamenjaar

Marc Hellinckx

Oprichter Te Gek!?

Marc Hellinckx is oprichter en bezieler van Te Gek!?. Zijn bevoegenheid is even groot als zijn kenmerkende bescheidenheid. Bij hem thuis in Leuven drinken we koffie aan een tafel die bezaaid ligt met knipsels, brochures, cd's, foto's, posters en ander materiaal dat in de voorbije twintig jaar over Te Gek!? verschenen is.

“*Vertrouwen,
steun en kansen geven,
het doet soms wonderen.*”

Leesvoorbeeldjaar

In mijn beginjaren als psychiatisch verpleegkundige was er een redelijk grote afstand tussen het personeel en de patiënten. Wij waren de 'normale' mensen, de patiënten waren dat niet. In de maatschappij was dat verschil nog sterker, het stigma rond geestelijke gezondheidszorg was groot. Ik herinner mij een vrouw die elk jaar een vrolijk verjaardagsfeest voor haar dochtertje organiseerde, waar alle kindjes graag naartoe kwamen. Nadat die moeder bij ons in behandeling was geweest, bleek het feestje van haar dochtertje plots veel minder populair. De kindjes mochten van hun ouders niet meer komen. Dat vond ik zo wreed. Een andere vrouw vertelde dat ze kanker had overwonnen. Een zware periode waarin ze door een diep dal was gegaan. Bij ons werd ze nadien behandeld voor haar depressie. Over die kanker durfde ze met haar familie wel te praten, maar de depressie verzweg ze. Ze was kleuterjuf en vreesde dat ze haar baan zou kwijtraken als haar school te weten kwam dat ze depressief was. Door het stigma was een opname in een psychiatisch ziekenhuis voor deze mensen een rem op hun genezing.

Voor mij als verpleegkundige was het ingewikkeld om met die tegenstrijdigheid om te gaan. Daar heb ik lang mee geworsteld. Het was professionaliteit versus persoonlijkheid. Mijn echtscheiding is een kantelpunt in mijn houding geweest. Door toen mijn eigen kwetsbaarheid te ervaren, ben ik onze patiënten veel beter gaan begrijpen. Vanaf dat moment realiseerde ik me dat het belangrijk was om het accent niet op hun beperkingen te leggen, maar juist te focussen op hun mogelijkheden. Dat was ook de harde les die mijn echtscheiding mij leerde. Door patiënten vertrouwen te geven, door ze als volwaardig te beschouwen, door niet bevooroordeeld te zijn, voelde ik dat we veel verder konden komen bij het herstel. Gelijkwaardigheid werd het streven, en dat nieuwe inzicht gaf veel energie. Gelukkig was ik in Sint-Annendael aan de slag kunnen gaan, een klein en fijn psychiatisch ziekenhuis in Diest waar een menselijke benadering en zorg op maat steeds hoog in het vaandel werden gedragen.

- Hartverwarmend -

In 1999 zijn we in Sint-Annendael gestart met het organiseren van concerten en tentoonstellingen, met de bedoeling om het ziekenhuis open te stellen voor het brede publiek, dus het was belangrijk om mensen van buiten daar-naartoe te krijgen. Het allereerste concert was er een van Tango Al Sur, een schitterend optreden dat meteen voor een volle zaal zorgde. Voor ik in Sint-Annendael ging werken, had ik mijn burgerdienst gedaan in jeugdhuis Hei-berg in Kessel-Lo. Daar organiseerde ik regelmatig festivals, ik deed dat ontzettend graag. Ik speelde toen ook zelf in een folkband. Door in Sint-Annendael met die concerten te be-ginnen, combineerde ik de overtuiging dat er rond dat taboe iets moest veranderen met mijn voornaamste hobby: muziek.

Na Tango Al Sur kwam Jan De Wilde. Daarna Raymond van het Groenewoud, Jan Leyers, Guido Belcanto, Kris De Bruyne. Eigen-lijk kwam iedereen die op tournee was door Vlaanderen ook bij ons. Zelfs de Portugese zangeres Cristina Branco is komen optreden. Ze was slechts voor twee concerten in België, een in Brussel en een in Hasselt. Ik heb haar

management gebeld en uitgelegd wat we aan het doen waren in Sint-Annendael. Dat onze patiënten de concerten mee organiseerden, dat ze in de stad zelf de affiches gingen plak-ken, dat ze bij alles betrokken werden. En-fin, ze waren helemaal mee met het idee, dus voegde Cristina Branco een derde Belgische concert toe aan haar tournee, bij ons in Diest. Dat was geweldig. Onze patiënten hielpen met alle voorbereidingen en hebben zelfs het eten voor haar opgediend. Hartverwarmend was het om te zien wat dat deed met hun gevoel van eigenwaarde. Ze voelden zich belangrijk en gewaardeerd. Daarmee herdefinieerden we het begrip 'patiënt'. Ik zeg trouwens veel liever 'een persoon in opname' dan 'patiënt'. Patiënt is zo *gebetonneerd*. Je blijft het. Eens patiënt, altijd patiënt.

- Inspirerende periode -

In het voorjaar van 2004 hadden we in Sint-Annendael een jongeman met een psy-chische kwetsbaarheid. Hij had gehoord dat we met Te Gek!? gingen starten en liedjes op

een cd gingen zetten. Zelf maakte hij ook muziek en hij vroeg of hij ook een lied mocht inzenden. Dat vond ik een geweldig goed idee. Dat lied staat op de eerste cd, onder zijn artiestennaam Essense. Hij is mee geweest op de eerste grote tournee. Dertig voorstellingen in de culturele centra van Vlaanderen. Met Jan De Wilde, Wannas Cappelle, Guy Swinnen, Tom Helsen, Kristien Hemmerechts, De Laatste Showband. Dat heeft een enorm positieve impact op hem gehad. Ik heb hem zien veranderen. Later heeft hij een vrouw gevonden, ze hebben kinderen en hebben een huis gekocht. Ik zeg niet dat alles gemakkelijk voor hem geweest is, maar voor een toen achttienjarige met zware psychische problemen, van wie voorspeld was dat hij nooit een normaal leven zou kunnen leiden, heeft hij het bijzonder goed gedaan. Vertrouwen, steun en kansen geven, het doet soms wonderen.

Op die eerste cd van Te Gek!? staan heel wat artiesten die als eersten in Sint-Annendael hadden opgetreden. Guy Brulez heeft daar een belangrijke rol bij gespeeld. Hij coördineerde de cd en had enorm veel contacten in de muziekwereld. Samen met hem hebben we ook de naam Te Gek!? bedacht. Dat was een heel in-

tense en inspirerende periode. Door al die artiesten kregen we toegang tot allerlei sponsors en zalen en kranten, opeens leek heel Vlaanderen bereikbaar te zijn. Ik kreeg het gevoel dat we inhoudelijk veel breder dan Sint-Annendael konden gaan. Muziek als middel om de geestelijke gezondheid onder de aandacht te krijgen van een breed publiek. Muziek als middel om het taboe daarrond te doorbreken.

- Op dezelfde lijn -

Peter Vandermeersch, de toenmalige hoofdredacteur van *De Standaard*, hoorde via Kristien Hemmerechts over ons project en nodigde ons uit op de redactie. Daar mocht ik Anni Van Landeghem en Veerle Beel uitleggen wat onze visie was. Sindsdien is *De Standaard* onze vaste mediapartner. Dat bleek een sterke samenwerking die veel geloofwaardigheid aan Te Gek!? heeft gegeven. Sponsors vinden werd daarna stukken gemakkelijker. En die sponsors hadden we hard nodig om onze projecten te financieren. Ik weet nog goed dat ik een afspraak had met de afgevaardigde van de firma Lilly, een groot me-

disch concern. De cd van Te Gek!? vond hij een geweldig plan. 'Die gaan we ondersteunen,' riep hij enthousiast en hij schreef meteen een nota uit waarin hij verklaarde vijftienduizend euro bij te dragen aan de kosten. Ik was een beetje beduusd, maar vooral heel blij. Anderhalve maand later nam ik contact op met Lilly om te vragen wanneer ze genegen waren het geld over te maken. Toen bleek dat die afgevaardigde daar inmiddels niet meer werkte. De directie van Lilly was niet echt gecharmeerd van het plan, maar helaas voor hen had ik die afspraak zwart op wit. Ik heb voet bij stuk gehouden en ze hebben ook daadwerkelijk het volledige bedrag overgemaakt. Afspraak is afspraak, vind ik. Ze hebben daarmee trouwens het hele project gered, daar ben ik hun nog altijd dankbaar voor.

In het begin deden wij alles zelf, de vormgeving, de advertenties, de communicatie. Feitelijk was ik de enige werknemer van Te Gek!?, maar in de gang in Sint-Annendael waar mijn bureau was, zat onder meer ook de boekhouding, de patiëntenzorg, de computerafdeling en de dienst die alle verzendingen deed. Al die mensen hielpen naast hun vaste werk graag mee aan Te Gek!?, en dat werd ook toegestaan door de directie van Sint-Annendael. Het enthousiasme was groot

en zonder al die steun was het me nooit gelukt. De cd werd voorgesteld in een uitverkochte AB Club in Brussel. Radio 1 omarmde het project en nam veel van de songs op in hun playlist. In *De Standaard* verscheen een bijlage over geestelijke gezondheid van zestien pagina's. Die bijlage heb ik nog altijd. Kijk hier, in de bijlage staat zelfs een uitnodiging voor het exclusieve concert in de AB. Het project was erg goed voorbereid. Van die eerste cd hebben we bijna tienduizend exemplaren verkocht. Dat was een supersucces. Opeens speelden we op nationaal niveau, we kwamen binnen door de grote poort. We hadden de wind in de rug. Een krant die zoveel aandacht besteedt aan geestelijke gezondheid, dat was nog nooit gebeurd. Te Gek!? groeide uit tot iets veel groters dan een muzikaal project. Minister van Welzijn en Volksgezondheid Inge Vervotte was aanwezig in de AB bij de cd-presentatie. Zij zat op dezelfde lijn als wij, ook zij wilde veranderingen, ook zij wilde werken vanuit de noden en de behoeften van de patiënten. Ze was erg gecharmeerd door het project en door de manier waarop we werkten. Alles greep in elkaar, alles lukte.

*“ Opeens speelden we
op nationaal niveau,
we kwamen
binnen door de grote poort.”*

- Boven verwachting -

Lien Avonds was de muziektherapeute van Saint-Paul-de-Mausole in Saint-Rémy-de-Provence, het psychiatrisch ziekenhuis waar Vincent van Gogh ooit nog opgenomen is geweest. Lien had over Te Gek!? gehoord en was geïnteresseerd in ons project. Haar creatieve therapie leunde perfect aan bij waar wij mee bezig waren. Uit het contact met Lien en met Saint-Paul-de-Mausole is onze eerste 'Te Gek!? Tour de France' voortgekomen. Aanvankelijk was het plan om vanuit Diest naar de Provence te fietsen en te overnachten in kloosters op de route, maar dat bleek te hoog gegrepen te zijn. In 2011 zijn we met een groep ervaringsdeskundigen uit Sint-Annendael en met bekende Vlamingen als Guido Belcanto, Helmut Lotti, Jelle Van Riet, Kristien Hemmerechts en Guy Swinnen met de auto naar Frankrijk gegaan om daar op de fiets de legendarische Col du Galibier te beklimmen.

Ex-prof Serge Baguet was op de startdag in Brussel aanwezig. Daarna zijn we naar Saint-Rémy-de-Provence gefietst, waar we als helden werden onthaald. Via via konden we gedaan krijgen dat Helmut Lotti de centrale gast

van *Vive le vélo* was. Die avond werd er live uitgezonden vanuit de binnentuin van Saint-Paul-de-Mausole, en Te Gek!? kreeg ruime aandacht. Dat heeft een enorme impact gehad. Televisie brengt je in de huiskamers van héél Vlaanderen, zeker bij zo'n populair programma als dat van Karl Vannieuwkerke over de Ronde van Frankrijk. De twee volgende jaren was minister-president van Vlaanderen Kris Peeters bereid om het startschot te geven, in 2013 en 2014 werd dat zelfs gedaan door de voorzitter van de Europese Raad Herman Van Rompuy. Wie kan je daarna nog vragen? Hoger kan eigenlijk niet. Of toch?

Het jaar daarop bleek zelfs de koningin zich graag voor Te Gek!? te willen engageren.

We hebben vooral heel veel geluk gehad. Op het juiste moment zijn we de juiste mensen tegengekomen, we hebben veel steun en sympathie gekregen en we hadden toch ook de tijdsgeest mee. Tel daar de zichzelf versterkende dynamiek van de media nog bij op en je kan gerust spreken van een succesverhaal. Al wil ik daar meteen als kritische noot aan toevoegen dat we nog altijd maar aan het begin staan. Vorig jaar hebben we bijvoorbeeld de allereerste Open Geestdagen van Vlaanderen georga-

niseerd, een project waar ik al vele jaren mee in mijn hoofd zat. Alles wat er in Vlaanderen bestaat aan zorg en geestelijke gezondheid stel je één weekend open en je zet daar een grote campagne rond op. We hebben in twee dagen meer dan veertigduizend bezoekers mogen ontvangen, dat was boven verwachting. Maar als je het vergelijkt met Open Bedrijvendag of Open Monumentendag, dan hebben we echt nog een héél lange weg te gaan. Er zijn nog zoveel thema's die onder de aandacht van het grote publiek moeten worden gebracht. Eetstoornissen, ouderen en geestelijke gezondheid, angststoornissen.

- Trots -

We maken de geestelijke gezondheid breed bespreekbaar met Te Gek!?, zowel bij de bevolking als in de scholen. We willen dat de mensen gaan praten over hun problemen, we willen dat ze gaan luisteren naar elkaar. Het is wat Dirk De Wachter altijd zegt, als psychiater krijgt hij vaak mensen in zijn praktijk die komen luchten. Dat is omdat de Vlaming

dat in zijn omgeving niet of te weinig doet. De spanning hoopt zich op en vindt geen weg naar buiten. Het kunnen luchten in eigen omgeving is zo ongelooflijk belangrijk. Dat is een van de belangrijkste boodschappen die wij als Te Gek!? proberen te brengen.

Twintig jaar heb ik alles gegeven. Al mijn energie, al mijn vrije tijd; er bestond voor mij weinig meer dan Te Gek!?. Sinds ik vorig jaar met pensioen gegaan ben, kan ik de dingen doen waar ik nooit tijd voor had. Een wandeling rond het provinciaal domein, heel mooi, of een heel fijne wandeling naar de stad, naar café Gambrinus. Die laatste doe ik misschien iets vaker, ja. Ik heb tegenwoordig meer tijd voor mijn huis, mijn tuin, mijn familie.

Eindelijk heb ik tijd voor al die zaken die ik de voorbije twintig jaar toch wat verwaarloosd heb. Maar het is al die opofferingen zeker waard geweest. Ik ben trots op wat we met Te Gek!? verwezenlijkt hebben. Als ik denk aan wat we met onze Tour de France bereikt hebben. Het fietsen, het samenzijn, de vriendschap, de intense verbondenheid, de kleine en grotere overwinningen, de mensen die aan zichzelf iets bewezen, iets deden waarvan ze vooraf niet wisten dat ze dat kon-

den. Onze Tour de France is de start van Het Ventiel geweest, de buddywerking rond mensen met jongdementie die nu al meer dan tien jaar enorm goed werk levert voor heel veel mensen, het is het begin van een langdurige samenwerking tussen Te Gek!? en 1813 rond suïcidepreventie. Dat zijn projecten die perspectieven bieden, die een verschil maken in het leven van velen.

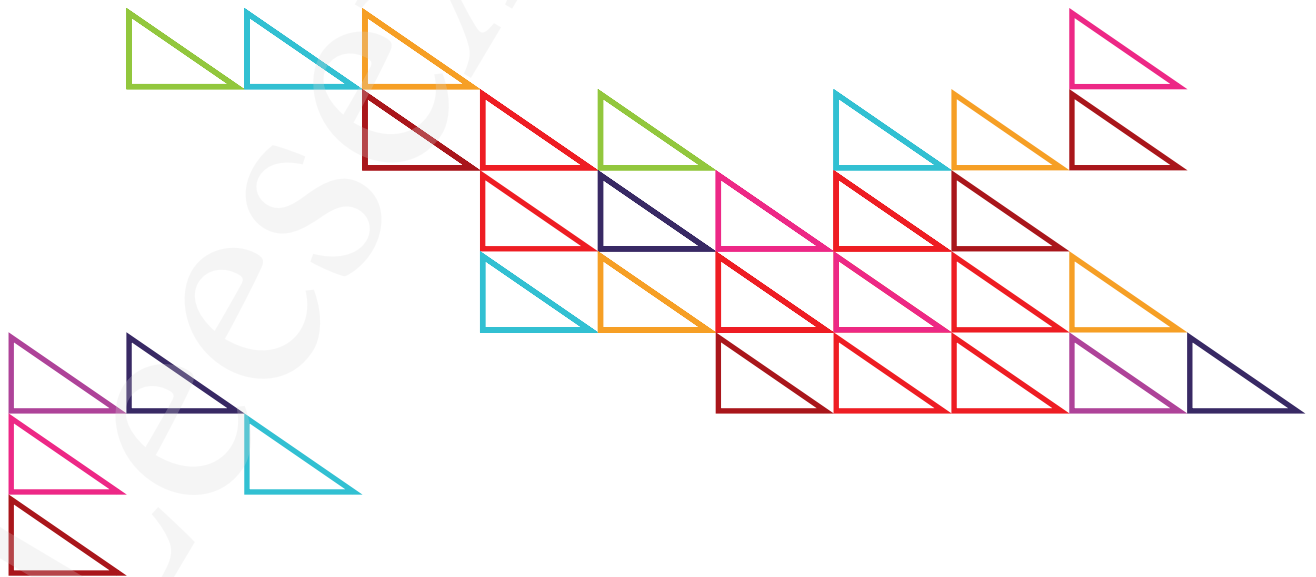
- Waardering -

De erkenning die we in 2022 kregen van de Universiteit van Hasselt vond ik heel bijzonder. Een eredoctoraat kan enkel aan personen worden gegeven, maar voor ons hebben ze een speciale erkenning in het leven geroepen. Dus stonden Guy Swinnen en ik daar opeens tussen al die hooggeleerde professoren, dat deed me wel iets. Dat heeft veel deugd gedaan. Die waardering van de Universiteit van Hasselt was op dat moment zowel voor mij persoonlijk als voor onze organisatie een zeer welkome steun en een belangrijke motivatie. De mooiste herinneringen heb ik aan de vele

berichten die ons vertelden wat Te Gek!? voor de mensen betekent. Bij elke campagne en bij iedere tournee waren de reacties hartverwarmend. Iets mogen betekenen voor anderen is toch het mooiste dat er bestaat? Ook voor artiesten blijkt deelnemen aan een Te Gek!?-tournee vaak het meest waardevolle dat ze tijdens hun carrière hebben kunnen doen, omwille van de vele persoonlijke reacties en de bedankingen die ze ontvangen. Een andere heel mooie herinnering blijft toch die eerste cd en die eerste bijlage van *De Standaard*. Die cd heb ik ontzettend vaak gedraaid. Thuis, in de auto, op vakantie, mijn kinderen kenden alle liedjes uit hun hoofd. Die momenten zijn goud waard. Ja, op die twintig jaar Te Gek!? kijk ik terug als een blij en tevreden man.

ontstaan Te Gek!?

2004

Te Gek!? ontstaat in 2004 als een initiatief van Psychiatrisch Ziekenhuis Sint-Annendael in Diest. Sint-Annendael is een klein psychiatrisch ziekenhuis met een open karakter, grenzend aan het historische Begijnhof. Het maakt deel uit van de vzw Sint-Annendael Grauwzusters, die ook ouderenzorg aanbiedt. Naast het aanbieden van een moderne gezondheidszorg op maat wil het ziekenhuis uitdrukkelijk werk maken van een juiste beeldvorming rond psychiatrie en geestelijke gezondheidszorg bij het brede publiek.

SINT-ANNENDAEL
GRAUWZUSTERS